

POSTANOWIENIE

31 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Beata Janiszewska

na posiedzeniu niejawnym 31 marca 2025 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku M.B.

z udziałem H.B., S. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w M., B.M., J.B. i M.B.

o zasiedzenie,

na skutek skargi kasacyjnej S. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w M.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie

z 31 sierpnia 2023 r., II Ca 417/22,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2. zasądza od S. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w M. na rzecz M.B. kwotę 1350 (jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt) złotych z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty, tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Uczestniczka S. sp. z o.o. w M. wniosła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie, którym oddalono apelację skarżącej od postanowienia Sądu pierwszej instancji w sprawie o zasiedzenie prowadzonej z wniosku M.B. z udziałem także innych osób.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jako przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała potrzebę dokonania wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Stwierdziła, że wykładni, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., wymaga art. 172 k.c. „z uwagi na poważne wątpliwości w przedmiocie mocy wiążącej oraz zakresu powagi rzeczy osądzonej, w kontekście ewentualnych przesłanek dopuszczalności odwrócenia ciężaru dowodu w postępowaniu w przedmiocie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie w sytuacji gdy wobec nieruchomości będącej przedmiotem wniosku toczyło się analogiczne, prawomocnie zakończone postępowanie zainicjowane przez inny podmiot” (s. 2 skargi).

Wywód przedstawiony w ramach uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania poświęcony był przy tym nie wątpliwościom co do treści normy wywodzonej z art. 172 § 1 lub 2 k.c. (ew. w zw. z art. 6 k.c.), lecz przyczynom, dla których uczestniczka uważa, że zaskarżone postanowienie jest nietrafne. Stanowisko to związane było z zarzutem naruszenia art. 6 i art. 172 k.c.; skarżąca uznała bowiem, że w sprawie przyjęto, iż oddalenie wniosku o stwierdzenie zasiedzenia w sprawie z wniosku jednego podmiotu powoduje, iż w kolejnej sprawie, zainicjowanej przez podmiot, który kwestionował fakt zasiedzenia w pierwszym postępowaniu, należy przyjąć, że doszło do zasiedzenia na rzecz tego drugiego podmiotu, oraz że „w takiej sytuacji ciężar udowodnienia faktu spoczywa na Uczestniku, którego wniosku uprzednio nie uwzględniono” (s. 2 skargi).

Potrzeba, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., oznacza, że określony przepis, istotny z punktu widzenia podstawy prawnej zaskarżonego orzeczenia, może być rozumiany na różne sposoby, a orzecznictwo i nauka prawa albo nie wypracowały w tym przedmiocie żadnego poglądu, albo prezentują rozbieżne stanowiska. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno w takim wypadku zawierać wskazanie, które przepisy wymagają wykładni i na czym polegają poważne wątpliwości związane z ich rozumieniem lub rozbieżnościami w ich stosowaniu (zob. postanowienia SN z: 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09 oraz 24 kwietnia 2018 r., II CSK 743/17). Rozbieżność w orzecznictwie sądów powinna natomiast zostać wykazana przez przywołanie judykatów, w których odmienne

rozstrzygnięcia zapadły w stanach faktycznych nieróżniących się od siebie w relewantny prawnie sposób (zob. postanowienie SN z 7 czerwca 2015 r., III CSK 59/15).

Skarżąca nie wykazała wystąpienia przyczyny kasacyjnej przywołanej we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania. Wstępnie należy nadmienić, że jeżeli skarżąca uważa, iż dostrzeżony w skardze problem dotyczy rozkładu ciężaru dowodu, to wykładni wymagałby w istocie art. 6 k.c. w powiązaniu z odpowiednim przepisem prawa materialnego. Niezależnie od tego, że uczestniczka nie wskazała na potrzebę wykładni art. 6 k.c., zauważyć trzeba, że zidentyfikowany przez skarżącą problem nie występuje w sprawie. Uwzględnienie wniosku o stwierdzenie zasiedzenia Sąd Okręgowy wiązał bowiem z konstatacją, że wnioskodawca wykazał przesłanki zasiedzenia gruntu objętego wnioskiem – o czym wprost mowa na ostatniej stronie uzasadnienia zaskarżonego postanowienia.

Dalsze motywy tego postanowienia, choć rzeczywiście – rozumiane dosłownie – mogą być odbierane jako świadczące o zbyt szerokim ujęciu przez Sąd skutków prawomocności materialnej wydanego uprzednio postanowienia, to nie zdecydowały o kierunku rozstrzygnięcia sprawy, gdyż spełnienie przesłanek zasiedzenia było przez Sąd badane samodzielnie, a nie nastąpiło z powodu rzekomego związania skutkami wcześniejszego orzeczenia). W sprawie nie miało zatem miejsca obciążenie uczestniczki ciężarem dowodu, że do zasiedzenia nie doszło.

Ubocznie wypada dodać, że samo pojęcie „odwrócenia ciężaru dowodu” jest nieprawidłowe. Zjawisko tego rodzaju nie występuje bowiem w polskim prawie cywilnym. Rozkład ciężaru dowodu zawsze wynika z odpowiednich przepisów, a jego „odwrócenie” jest niemożliwe; możliwe jest co najwyżej naruszenie danych unormowań przez błędne ustalenie, która strona lub uczestnik obarczeni są ryzykiem nieudowodnienia stosownych faktów w rozumieniu art. 6 k.c.

Kierując się przedstawionymi względami, Sąd Najwyższy uznał, że z motywów skargi kasacyjnej nie wynika, by zachodziły przyczyny określone w art. 398⁹ § 1 pkt k.p.c., co uzasadniało odmowę przyjęcia tej skargi do rozpoznania. O kosztach rozstrzygnięto mając na względzie sporne interesy

uczestników, ich wysokość ustalając na podstawie § 5 pkt 1 w zw. z § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Wnioskodawca wniósł o zasądzenie kosztów w wysokości czterokrotności stawki bazowej; żądanie to nie zasługiwało jednak na uwzględnienie. Na etapie postępowania ze skargi kasacyjnej niniejsza sprawa nie była skomplikowana; przeciwnie, wyznaczony zakresem podstaw skargi zakres sporu nie wymagał znacznego nakładu pracy ze strony pełnomocnika wnioskodawcy. W sprawie nie ziszcila się zatem przesłanka z § 15 ust. 3 pkt 1 ww. rozporządzenia. Nie zachodziły także podstawy do uwzględnienia pozostałych okoliczności wskazanych w uzasadnieniu wniosku, tj. oczywistej bezzasadności stanowiska skarżącego, sprzeczności interesów stron (wziętej pod uwagę już na etapie oceny, czy skarżącą należało obciążyć kosztami postępowania), jak również niskiej – zdaniem wnioskodawcy – stawki wynagrodzenia ustalanego na zasadach ogólnych.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

[SOP]

Beata Janiszewska